

RIKTLINJER VID PATIENTERS MEDVERKAN I DEN KLINISKA UNDERVISNINGEN AV LÄKARKANDIDATER

Det har förekommit att sövda patienter med gynekologiska åkommor medverkat i den kliniska träningen av läkarstuderande utan att veta om det. Denna händelse aktualiserar behovet att förtydliga vad som gäller dels enligt Hälso- och sjukvårdslagen, dels vad läkarregler och överenskommelser om patienträttigheter förespråkar.

Både lagstiftning och etiska överväganden talar för att patienter alltid ska informeras och lämna sitt samtycke. Nyare studier indikerar att flertalet patienter tackar ja till att medverka om de får information om läkarstuderandes medverkan. Här presenteras ett förslag till hur man kan gå tillväga, vilken evidens som finns för att informerade patienter tackar nej till medverkan samt ett förslag till utformning av förhandsinformation.

Man kan i de flesta situationer utgå från att patienter är positiva till att medverka i den kliniska undervisningen av läkarstuderande. En förutsättning är dock att de har förtroende för sjukvården. För att skapa och bevara ett sådant förtroende bör man tänka på följande:

- Patienter bör i förväg ges skriftlig information om att läkarstuderande kan komma att närvara vid olika typer av besök i sjukvården, och också vid undersökningar och behandlingar. Information bör alltid också ges muntligt i alla situationer när läkarstuderande får undervisning med patient närvarande.
- Patienten ska alltid informeras om syftet med undervisningen och att hans/hennes deltagande är frivilligt och därefter tillfrågas om han/hon vill medverka.
- Den läkarstuderande skall tydligt presenteras för patienten.
- Patienter med nedsatt autonomi bör inte involveras om undervisningsmomentet lika bra kan genomföras med beslutskapabla patienter.
- Vid gynekologiska undersökningar i narkos bör enbart en läkarstuderande medverka.
- Den undervisningsansvarige läkaren bör vara uppmärksam på att han/hon fungerar som förebild också i samband med informationen till patienter angående deras medverkan i klinisk undervisning.